19.10.2026

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvo-
valiokunta
TyV@eduskunta.fi

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta / HE 196/2026 vp

Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan lausunto eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi siviilipalveluslain muuttamisesta

HEL 2026-016272 T 03 00 00

Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala kiittää mahdollisuudesta lausua eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi siviilipalveluslain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta (HE 196/2026 vp). Toimiala toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Yleisesti lakiesitys on kannatettava ja hyvin perusteltu. Se laajentaa mahdollisuuksia hyödyntää siviilipalvelusvelvollisia ja siviilipalveluksen reserviä Helsingin kaupungin toiminnan tukena eri sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävissä sekä kaupungin muissa toiminnoissa. Velvollisia voidaan sijoittaa avustaviin tehtäviin myös hallinnollisissa tehtävissä.

Helsingin kaupunki pitää kannatettavana tavoitetta, että siviilipalvelus kytkettäisiin lakimuutoksen myötä vahvemmin kokonaisturvallisuuden toimintamalliin sekä julkisen hallinnon varautumista, valmiutta ja jatkuvuudenhallintaa turvaavaan työhön. Helsingin kaupunki suhtautuu myönteisesti siihen, että Siviilipalveluskeskukselle esitetään uusi tehtävä, joka koskee siviilipalveluksen toimeenpanoa poikkeusoloissa sekä siihen liittyvää suunnittelua, valmistelua ja harjoittelua yhteis-

työssä viranomaisten ja eri hallinnonalojen kanssa. Tehtävän edellytyksenä olisi, että siviilipalveluskeskuksena toimiva taho on viranomainen.

Hyvää esityksessä on, että esityksen myötä poikkeusolojen aikaisia palveluspaikkoja koskevaa sääntelyä täsmentämällä varmistetaan, että sotilaallisten kriisien aikana palveluspaikkana voisivat toimia kaikki sellaiset organisaatiot, joilla on väestönsuojeluun, varautumiseen ja turvallisuustyöhön liittyviä vastuita. Väestönsuojeluun liittyvien tehtävien osalta olisi siviilipalvelukseen luotava järjestelmä, jossa väestönsuojelutehtäviin osoitettavat siviilipalvelusvelvolliset koulutetaan etukäteen tehtäviin, heitä perehdytetään säännöllisesti, heille on määrätty palveluspaikka (kunta, kaupunki, organisaatio jne.) kuten reserviläisillekin on määrätty. Kriisin aikana kouluttaminen ei ole todellisuudessa mahdollista, eikä se osoita hyvää toimintaympäristön vaatimaa etukäteisvarautumista.

Helsingin kaupunki näkee kannatettavana, että julkiselle hallinnolle ehdotetaan säädettäväksi velvollisuus huomioida valmiussuunnittelussaan siviilipalvelusvelvollisten hyödyntäminen. Huomioitavaa on, että julkisen hallinnon toimijoilla tulee olla realistiset mahdollisuudet hyödyntää siviilipalvelusvelvollisia toiminnoissaan, joka tarkoittaa etupainotteista kouluttamista ja perehdytystä suunniteltuihin tehtäviin sekä moniin tehtäviin voimassa olevaa turvallisuusselvitystä.

Lakiehdotuksessa esitetään myös, että siviilipalvelusvelvollisiin sovellettaisiin rikoslain mukaista virkavastuuta silloin, kun heidän tehtäviinsä sisältyy julkisen vallan käyttöä. Vaikka tämä ei ole siviilipalveluksen tavanomainen piirre, voi julkisen vallan käyttöä sisältyä joihinkin tehtäviin palveluspaikkojen ja velvollisten taustojen moninaisuuden vuoksi. Helsingin kaupunki katsoo, että salassapito- ja virkavastuusäännösten lisääminen on esityksen keskeinen ja kannatettava parannus, joka mahdollistaa siviilipalvelusvelvollisten sijoittamisen myös turvallisuuden kannalta luottamuksellisiin tehtäviin.

Helsingin kaupunki pitää hyvänä, että lakiesitys selkeyttää myös Siviilipalveluskeskuksen oikeutta määrätä siviilipalvelusvelvollisia tilapäisesti viranomaisia avustaviin siviililuonteisiin tehtäviin, kuten öljyntorjuntaan, etsintöihin tai tulvatilanteisiin. Siviilipalveluksen sisältöön tulee kuitenkin lisätä uusi palveluksen osa eli siviilipalveluksen reservin palvelu suuronnettomuuksissa ja muissa vastaavissa poikkeusoloissa. Tämä palvelee varautumista. Siviilipalveluksen aikaisen koulutusjak-

son sisältöön tulee lisätä säännös, jonka mukaan koulutuksen on tarkoitus tukea kansalaisvalmiuksia, antaa väestönsuojeluun ja pelastustoimeen liittyviä yleisiä valmiuksia. Lisäksi ehdotetaan, että siviilipalvelukseen kuuluva työpalvelu suoritettaisiin yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta sekä varautumista, valmiutta ja jatkuvuudenhallintaa tukevissa tehtävissä. Koulutus- ja työpalvelujakso tukee kaikkia varautumisvelvollisia viranomaisia. Koulutusjakson pituuden pidentäminen enintään 8 viikkoon (nykyisin 4 viikkoa) palvelee alueiden varautumisen tarpeita, koska koulutettavia voidaan perehdyttää kattavammin erilaisiin tarpeisiin ja tehtäviin.

Lakiesityksessä on todettu, että ehdotuksilla ei normaalioloissa ole vaikutuksia julkiseen talouteen. Kuitenkin poikkeusoloissa ehdotetuilla muutoksilla voisi olla merkittäviä vaikutuksia julkiseen talouteen. Palveluspaikkojen kannalta ehdotettujen muutosten suurimmat taloudelliset vaikutukset kohdistuvat tilanteisiin, joissa työpalvelua suorittava velvollinen määrättäisiin tilapäisesti toisen viranomaisen avuksi sekä sotilaallisten poikkeusolojen aikaan. Ehdotuksen mukaan Siviilipalveluskeskuksen määrätessä työpalvelua suorittavan velvollisentoista viranomaista avustavaan tehtävään, tehtävän aikaiset palveluskustannukset maksaisi Siviilipalveluskeskus. Työpalvelupaikalle ei siis aiheutuisi kustannuksia ajalta, jolloin velvollisen työpanos ei ole käytettävissä. Sotilaallisten poikkeusolojen aikana valtio maksaisi kaikki työpalvelua suorittavien palveluskustannukset. Helsingin kaupunki pitää esitettyjä kustannusvastuiden linjauksia selkeinä ja kannatettavina.

Lisätiedot

Jani Pitkänen, pelastuskomentaja
puhelin: 09 310 30000, jani.pitkanen@hel.fi

19.10.2026

Juha Jolkkonen
sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja

Jani Pitkänen
pelastuskomentaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.